

ZAKON O PRAVU NA PRISTUP INFORMACIJAMA

"Narodne novine", br. [25/13](#). i [85/15](#).

I. OPĆE ODREDBE

Sadržaj

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje pravo na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija koje posjeduju tijela javne vlasti, propisuju se načela, ograničenja, postupak i način ostvarivanja i olakšavanja pristupa i ponovne uporabe informacija, djelokrug, način rada i uvjeti za imenovanje i razrješenje Povjerenika za informiranje te inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona.

(2) Ovim se Zakonom uređuju i druge obveze tijela javne vlasti te prekršajne odredbe vezane za ostvarivanje prava na pristup informacijama.

(3) Odredbe ovog Zakona ne primjenjuju se na stranke u sudskim, upravnim i drugim na zakonu utemeljenim postupcima, kojima je dostupnost informacija iz tih postupaka utvrđena propisom.

(4) Odredbe ovog Zakona ne primjenjuju se na informacije za koje postoji obveza čuvanja tajnosti, sukladno zakonu koji uređuje sigurnosno-obavještajni sustav Republike Hrvatske.

(5) Odredbe ovog Zakona ne primjenjuju se na informacije koje predstavljaju klasificirane informacije čiji su vlasnici međunarodne organizacije ili druge države, te klasificirane informacije tijela javne vlasti koje nastaju ili se razmjenjuju u okviru suradnje s međunarodnim organizacijama ili drugim državama.

Usklađenost s propisima Europske unije

Članak 2.

Ovaj Zakon sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

- Direktiva 2003/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. studenog 2003. o ponovnoj uporabi informacija javnog sektora (SL L 345, 17. 11. 2003.),
- Uredba 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije (SL L 145, 31. 5. 2001.),
- Direktiva 2013/37/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o izmjeni Direktive 2003/98/EZ o ponovnoj uporabi informacija javnog sektora (SL L 175, 27. 6. 2013.).

Cilj

Članak 3.

Cilj ovog Zakona je omogućiti i osigurati ostvarivanje Ustavom Republike Hrvatske zajamčenog prava na pristup informacijama, kao i na ponovnu uporabu informacija fizičkim i pravnim osobama putem otvorenosti i javnosti djelovanja tijela javne vlasti.

Članak 4.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu i propisima koji se donose na temelju njega, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Pojmovi

Članak 5.

Pojedini izrazi u ovom Zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) »Korisnik prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija« (u daljnjem tekstu: korisnik) je svaka domaća ili strana fizička i pravna osoba;
- 2) »Tijela javne vlasti«, u smislu ovoga Zakona, su tijela državne uprave, druga državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe i druga tijela koja imaju javne ovlasti, pravne osobe čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koje obavljaju javnu službu, pravne osobe koje se temeljem posebnog propisa financiraju pretežito ili u cijelosti iz državnog proračuna ili iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno iz javnih sredstava (nameta, davanja, i sl.), kao i trgovačka društva u kojima Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju zasebno ili zajedno većinsko vlasništvo;
- 3) »Informacija« je svaki podatak koji posjeduje tijelo javne vlasti u obliku dokumenta, zapisa, dosjea, registra, neovisno o načinu na koji je prikazan (napisani, nacrtani, tiskani, snimljeni, magnetni, optički, elektronički ili neki drugi zapis), koji je tijelo izradilo samo ili u suradnji s drugim tijelima ili dobilo od druge osobe, a nastao je u okviru djelokruga ili u vezi s organizacijom i radom tijela javne vlasti;
- 4) »Međunarodna informacija« je ona informacija koju je Republici Hrvatskoj ustupila strana država ili međunarodna organizacija s kojom Republika Hrvatska surađuje ili joj je član;
- 5) »Pravo na pristup informacijama« obuhvaća pravo korisnika na traženje i dobivanje informacije kao i obvezu tijela javne vlasti da omogući pristup zatraženoj informaciji, odnosno da objavljuje informacije neovisno o postavljenom zahtjevu kada takvo objavljivanje proizlazi iz obveze određene zakonom ili drugim propisom;
- 6) »Ponovna uporaba« znači uporabu informacija tijela javne vlasti od strane fizičkih ili pravnih osoba, u komercijalnu ili nekomercijalnu svrhu različitu od izvorne svrhe za koju su informacije nastale, a koja se ostvaruje u okviru zakonom ili drugim propisom određenog djelokruga ili posla koji se uobičajeno smatra javnim poslom. Razmjena informacija između tijela javne vlasti radi obavljanja poslova iz njihova djelokruga ne predstavlja ponovnu uporabu;
- 7) »Test razmjernosti i javnog interesa« je procjena razmjernosti između razloga za omogućavanje pristupa informaciji i razloga za ograničenje te omogućavanje pristupa informaciji ako prevladava javni interes;
- 8) »Vlasnik informacije« je tijelo javne vlasti u okviru čijeg djelokruga je nastala informacija klasificirana stupnjem tajnosti odnosno tijelo druge države ili međunarodna organizacija u okviru čijeg djelokruga je nastala međunarodna informacija;

9) »Središnji katalog službenih dokumenata Republike Hrvatske« je na internetu javno dostupan alat koji korisnicima kroz puni tekst i/ili uređeni skup metapodataka omogućuje trajni pristup dokumentima pohranjenim u bazi elektroničkih dokumenata i/ili fizičkim zbirka;

10) »Strojno čitljiv oblik« je oblik datoteke strukturiran tako da ga programska aplikacija može lako identificirati, prepoznati i iz njega izdvojiti određene podatke, uključujući pojedinačne podatke i njihovu unutarnju strukturu;

11) »Otvoreni oblik« je oblik datoteke koji je neovisan o korištenoj platformi i dostupan javnosti bez ograničenja koja bi priječila ponovnu uporabu;

12) »Otvoreni standard« je u pisanom obliku utvrđen standard s detaljnim specifikacijama preduvjeta za osiguravanje interoperabilnosti softvera;

13) »Portal otvorenih podataka« je podatkovni čvor koji služi za prikupljanje, kategorizaciju i distribuciju otvorenih podataka javnog sektora. Portal predstavlja svojevrsni katalog metapodataka koji omogućava lakše pretraživanje otvorenih podataka;

14) »Metapodaci« su podaci o podacima, odnosno podaci koji opisuju karakteristike nekog izvora. Oni mogu opisivati jedan podatak, cijelu skupinu podataka ili samo neki dio cjeline;

15) »Povjerenik za informiranje« (u daljnjem tekstu: Povjerenik) je neovisno državno tijelo za zaštitu prava na pristup informacijama i **ponovne uporabe informacija**.

16) »Odgovorna osoba« u smislu ovoga Zakona je osoba u tijelu javne vlasti čije je činjenje ili nečinjenje dovelo do povrede Zakona.

II. NAČELA

Načelo javnosti i slobodnog pristupa

Članak 6.

Informacije su dostupne svakoj domaćoj ili stranoj fizičkoj i pravnoj osobi u skladu s uvjetima i ograničenjima ovog Zakona.

Načelo pravodobnosti, potpunosti i točnosti informacija

Članak 7.

Informacije koje tijela javne vlasti objavljuju odnosno daju moraju biti pravodobne, potpune i točne.

Načelo jednakosti

Članak 8.

(1) Pravo na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija pripada svim korisnicima na jednak način i pod jednakim uvjetima. Korisnici su ravnopravni u njegovu ostvarivanju.

(2) Tijela javne vlasti ne smiju staviti korisnike u neravnopravan položaj, a osobito na način da se pojedinim korisnicima informacija pruža prije nego ostalima ili na način kojim im se posebno pogoduje.

Načelo raspolaganja informacijom

Članak 9.

Korisnik koji raspolaže informacijom sukladno ovom Zakonu, ima pravo tu informaciju javno iznositi.

Načelo međusobnog poštovanja i suradnje

Članak 9.a

Odnosi tijela javne vlasti i korisnika temelje se na suradnji i pružanju pomoći te međusobnom uvažavanju i poštivanju dostojanstva ljudske osobe.

III. OBVEZE TIJELA JAVNE VLASTI

Objavljivanje informacija

Članak 10.

(1) Tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku objavljivati:

- 1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;**
- 2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;**
- 3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata za koje se provodi postupak savjetovanja s javnošću, u skladu s člankom 11. ovoga Zakona;**
- 4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvješća o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;**
- 5) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa i ponovne uporabe;**
- 6) informacije o javnim uslugama koje tijelo javne vlasti pruža, na vidljivo mjestu, uz poveznicu na one koje pruža elektroničkim putem;**
- 7) podatke o izvoru financiranja, proračun, financijski plan ili drugi odgovarajući dokument kojim se utvrđuju prihodi i rashodi tijela javne vlasti te podatke i izvješća o izvršenju proračuna, financijskog plana ili drugog odgovarajućeg dokumenta;**
- 8) informacije o dodijeljenim bespovratnim sredstvima, sponzorstvima, donacijama ili drugim pomoćima, uključujući popis korisnika i visinu iznosa;**

9) informacije o postupcima javne nabave, dokumentaciju potrebnu za nadmetanje, informacije o izvršavanju ugovora i druge informacije za koje postoji obveza objavljivanja sukladno zakonu kojim se uređuje javna nabava;

10) obavijesti o raspisanim natječajima, dokumentaciju potrebnu za sudjelovanje u natječajnom postupku te obavijest o ishodu natječajnog postupka;

11) informacije o unutarnjem ustrojstvu tijela javne vlasti, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;

12) zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti na kojima se odlučuje o pravima i interesima korisnika;

13) obavijest o načinu i uvjetima ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija na vidljivu mjestu, s podacima za kontakt službenika za informiranje, potrebnim obrascima ili poveznicama na obrasce te visinom naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, sukladno kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovoga Zakona;

14) odgovore na najčešće postavljena pitanja, o načinu podnošenja upita građana i medija, kao i ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o aktivnostima), u svrhu informiranja javnosti o svom radu i ostvarivanju njihovih prava i izvršavanju obveza.

(2) Odredbe ovoga članka ne primjenjuju se na informacije za koje postoje ograničenja prava na pristup prema odredbama ovoga Zakona.

Dostavljanje dokumenata u Središnji katalog službenih dokumenata Republike Hrvatske

Članak 10.a

(1) Tijela državne uprave i druga državna tijela, pravne osobe koje Republika Hrvatska zakonom ili podzakonskim propisom osniva ili čije osnivanje zakonom izričito predviđa te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, dužne su dokumente iz članka 10. stavka 1. točaka 2. i 4. ovoga Zakona u elektroničkom obliku dostavljati u Središnji katalog službenih dokumenata Republike Hrvatske radi njihove trajne dostupnosti.

(2) Poslove vođenja i održavanja Središnjeg kataloga službenih dokumenata Republike Hrvatske obavlja Digitalni informacijsko-dokumentacijski ured Vlade Republike Hrvatske.

(3) Način ustrojavanja i vođenja Središnjeg kataloga službenih dokumenata Republike Hrvatske propisat će pravilnikom ministar nadležan za poslove uprave.

Objavljivanje dokumenata u svrhu savjetovanja s javnošću

Članak 11.

(1) Tijela državne uprave, druga državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima dužne su provoditi savjetovanje s javnošću pri donošenju zakona i podzakonskih propisa, a pri donošenju općih akata odnosno drugih strateških ili planskih dokumenata kad se njima utječe na interese građana i pravnih osoba.

(2) Savjetovanje s javnošću tijela državne uprave provode preko središnjeg državnog internetskog portala za savjetovanja s javnošću, a druga državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne)

samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima preko internetske stranice ili preko središnjeg državnog internetskog portala za savjetovanje s javnošću, objavom nacрта propisa, općeg akta odnosno drugog dokumenta, s obrazloženjem razloga i ciljeva koji se žele postići donošenjem propisa, akta ili drugog dokumenta te pozivom javnosti da dostavi svoje prijedloge i mišljenja.

(3) Tijela javne vlasti iz stavka 1. ovoga članka dužna su provesti savjetovanje s javnošću u pravilu u trajanju od 30 dana, osim u slučajevima kad se savjetovanje provodi sukladno propisu kojim se uređuje postupak procjene učinaka propisa.

(4) Po isteku roka za dostavu mišljenja i prijedloga tijelo javne vlasti dužno je izraditi i objaviti na središnjem državnom internetskom portalu za savjetovanje s javnošću odnosno internetskoj stranici izvješće o savjetovanju s javnošću, koje sadrži zaprimljene prijedloge i primjedbe te očitovanja s razlozima za neprihvatanje pojedinih prijedloga i primjedbi. Izvješće o savjetovanju s javnošću nositelj izrade nacрта obvezno dostavlja tijelu koje usvaja ili donosi propis, opći akt ili dokument.

(5) Tijela javne vlasti dužna su donijeti i na svojoj internetskoj stranici objaviti plan savjetovanja s javnošću za kalendarsku godinu najkasnije do isteka prethodne kalendarske godine. O izmjenama plana savjetovanja tijelo javne vlasti dužno je istim putem izvijestiti javnost.

(6) Plan savjetovanja s javnošću sadrži naziv propisa, općeg akta ili dokumenta za koji se provodi savjetovanje, očekivano vrijeme njegova donošenja ili usvajanja, okvirno vrijeme provedbe internetskog savjetovanja te druge predviđene načine na koje se namjerava provesti savjetovanje, kao što su javne rasprave, distribucija nacрта propisa zainteresiranoj javnosti elektroničkom poštom, sudjelovanje u radnim skupinama i drugo.

(7) Nakon provedenog savjetovanja dokumentaciju koja nastaje u postupku savjetovanja s javnošću, bilo u elektroničkom obliku bilo na papiru, tijelo javne vlasti dužno je čuvati u skladu s propisima o arhivskom gradivu.

Javnost rada

Članak 12.

(1) Tijela javne vlasti obvezna su javnost informirati o:

1) dnevnom redu zasjedanja ili sjednica službenih tijela i vremenu njihova održavanja, načinu rada i mogućnostima neposrednog uvida u njihov rad,

2) broju osoba kojima se može istodobno osigurati neposredan uvid u rad tijela javne vlasti pri čemu se mora voditi računa o redosljedu prijavljivanja.

(2) Tijela javne vlasti nisu dužna osigurati neposredan uvid u svoj rad kada se radi o pitanjima u kojima se po zakonu javnost mora isključiti, odnosno ako se radi o informacijama za koje postoje ograničenja prava na pristup prema odredbama ovog Zakona.

Službenik za informiranje

Članak 13.

(1) Tijelo javne vlasti obvezno je radi osiguravanja prava na pristup informacijama donijeti odluku kojom će odrediti posebnu službenu osobu mjerodavnu za rješavanje ostvarivanja prava na pristup informacijama (u daljnjem tekstu: službenik za informiranje).

(2) Tijelo javne vlasti obvezno je upoznati javnost sa službenim podacima o službeniku za informiranje.

(3) Službenik za informiranje:

1) obavlja poslove redovitog objavljivanja informacija, sukladno unutarnjem ustroju tijela javne vlasti, kao i rješavanja pojedinačnih zahtjeva za pristup informacijama i ponovne uporabe informacija,

2) unapređuje način obrade, razvrstavanja, čuvanja i objavljivanja informacija koje su sadržane u službenim dokumentima koji se odnose na rad tijela javne vlasti,

3) osigurava neophodnu pomoć podnositeljima zahtjeva u vezi s ostvarivanjem prava utvrđenih ovim Zakonom.

(4) Tijelo javne vlasti dužno je o odluci o određivanju službenika za informiranje izvijestiti Povjerenika u roku od mjesec dana od donošenja odluke o određivanju službenika za informiranje.

(5) Povjerenik vodi Registar službenika za informiranje.

Službeni upisnik

Članak 14.

(1) Tijelo javne vlasti dužno je voditi poseban službeni upisnik o zahtjevima, postupcima i odlukama o ostvarivanju prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, u skladu s odredbama ovog Zakona.

(2) Ustroj, sadržaj i način vođenja službenog upisnika propisat će pravilnikom ministar nadležan za poslove opće uprave.

IV. OGRANIČENJA PRAVA NA PRISTUP INFORMACIJAMA

Ograničenja i njihovo trajanje

Članak 15.

(1) Tijela javne vlasti ograničit će pristup informacijama koje se tiču svih postupaka koje vode nadležna tijela u prethodnom i kaznenom postupku za vrijeme trajanja tih postupaka.

(2) Tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informaciji:

1) ako je informacija klasificirana stupnjem tajnosti, sukladno zakonu kojim se uređuje tajnost podataka;

2) ako je informacija poslovna ili profesionalna tajna, sukladno zakonu;

3) ako je informacija porezna tajna, sukladno zakonu;

4) ako je informacija zaštićena zakonom kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka;

5) ako je informacija zaštićena propisima kojima se uređuje pravo intelektualnog vlasništva, osim u slučaju izričitoga pisanog pristanka nositelja prava;

6) ako je pristup informaciji ograničen sukladno međunarodnim ugovorima ili se radi o informaciji nastaloj u postupku sklapanja ili pristupanja međunarodnim ugovorima ili pregovora s drugim državama ili međunarodnim organizacijama, do završetka postupka, ili se radi o informaciji nastaloj u području održavanja diplomatskih odnosa;

7) u ostalim slučajevima utvrđenim zakonom.

(3) Tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informaciji ako postoje osnove sumnje da bi njezino objavljivanje:

1) onemogućilo učinkovito, neovisno i nepristrano vođenje sudskog, upravnog ili drugog pravno uređenog postupka, izvršenje sudske odluke ili kazne;

2) onemogućilo rad tijela koja obavljaju upravni nadzor, inspekcijski nadzor, odnosno nadzor zakonitosti.

(4) Tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informaciji ako je:

1) informacija u postupku izrade unutar jednog ili među više tijela javne vlasti, a njezino bi objavljivanje prije dovršetka izrade cjelovite i konačne informacije moglo ozbiljno narušiti proces njezine izrade;

2) informacija nastala u postupku usuglašavanja pri donošenju propisa i drugih akata te u razmjeni stavova i mišljenja unutar jednog ili među više tijela javne vlasti, a njezino bi objavljivanje moglo dovesti do pogrešnog tumačenja sadržaja informacije, ugroziti proces donošenja propisa i akata ili slobodu davanja mišljenja i izražavanja stavova.

(5) Ako tražena informacija sadrži i podatak koji podliježe ograničenju iz stavaka 2. i 3. ovoga članka, preostali dijelovi informacije učinit će se dostupnim.

(6) Informacije kojima se ograničava pravo na pristup zbog razloga navedenih u stavku 2. točki 5. ovoga članka postaju dostupne javnosti kad to odredi onaj kome bi objavljivanjem informacije mogla biti prouzročena šteta, ali najduže u roku od 20 godina od dana kad je informacija nastala, osim ako zakonom ili drugim propisom nije određen duži rok.

(7) Informacije iz stavka 2. i 3. ovoga članka postaju dostupne javnosti nakon što prestanu razlozi na temelju kojih je tijelo javne vlasti ograničilo pravo na pristup informaciji.

(8) Pristup informaciji iz stavka 4. točke 1. ovoga članka može se ograničiti i nakon što je informacija dovršena, osobito ako bi ta objava ozbiljno narušila proces odlučivanja i izražavanja mišljenja ili dovela do pogrešnog tumačenja sadržaja informacije, osim ako postoji prevladavajući javni interes za objavu informacije.

Test razmjernosti i javnog interesa

Članak 16.

(1) Tijelo javne vlasti nadležno za postupanje po zahtjevu za pristup informaciji iz članka 15. stavka 2. točke 2., 3., 4., 5., 6. i 7. **i stavaka 3. i 4. ovoga Zakona**, dužno je, prije donošenja odluke, provesti test razmjernosti i javnog interesa. Vlasnik informacije iz članka 15. stavka 2. točke 1. ovog Zakona, po prethodno pribavljenom mišljenju Ureda vijeća za nacionalnu sigurnost, dužan je, prije donošenja odluke, provesti test razmjernosti i javnog interesa.

(2) Kod provođenja testa razmjernosti i javnog interesa tijelo javne vlasti dužno je utvrditi da li se pristup informaciji može ograničiti radi zaštite nekog od zaštićenih interesa iz članka 15. stavaka 2., 3. i 4. ovog Zakona, da li bi omogućavanjem pristupa traženoj informaciji u svakom pojedinom slučaju taj interes bio ozbiljno povrijeđen te da li prevladava potreba zaštite prava na ograničenje ili javni interes. Ako prevladava javni interes u odnosu na štetu po zaštićene interese, informacija će se učiniti dostupnom.

(3) Informacije o raspolaganju javnim sredstvima dostupne su javnosti i bez provođenja postupka iz stavka 1. ovog članka, osim ako informacija predstavlja klasificirani podatak.

V. POSTUPOVNE ODREDBE

Načini ostvarivanja prava na pristup informacijama

Članak 17.

(1) Tijela javne vlasti obvezna su omogućiti pristup informacijama:

1) pravodobnim objavljivanjem informacija o svome radu na primjeren i dostupan način, odnosno na internetskim stranicama tijela javne vlasti ili u javnom glasilu i Središnjem katalogu službenih dokumenata Republike Hrvatske, radi informiranja javnosti,

2) davanjem informacije korisniku koji je podnio zahtjev na jedan od sljedećih načina:

- neposrednim davanjem informacije,
- davanjem informacije pisanim putem,
- uvidom u dokumente i izradom preslika dokumenata koji sadrže traženu informaciju,
- dostavljanjem preslika dokumenta koji sadrži traženu informaciju,
- na drugi način koji je prikladan za ostvarivanje prava na pristup informaciji.

(2) Korisnik može u zahtjevu za pristup informaciji naznačiti prikladan način dobivanja informacije, a ako ne naznači, informacija će se dostaviti na način na koji je podnesen zahtjev, odnosno na najekonomičniji način.

Zahtjev

Članak 18.

(1) Korisnik ostvaruje pravo na pristup informaciji podnošenjem usmenog ili pisanog zahtjeva nadležnom tijelu.

(2) Ako je zahtjev podnesen usmeno ili putem telefona, sastavit će se službena bilješka, a ako je podnesen putem elektroničke komunikacije, smatrat će se da je podnesen pisani zahtjev.

(3) Pisani zahtjev sadrži: naziv i sjedište tijela javne vlasti kojem se zahtjev podnosi, podatke koji su važni za prepoznavanje tražene informacije, ime i prezime i adresu fizičke osobe podnositelja zahtjeva, tvrtku, odnosno naziv pravne osobe i njezino sjedište.

(4) Podnositelj zahtjeva nije obvezan navesti razloge zbog kojih traži pristup informaciji, niti je obvezan pozvati se na primjenu ovog Zakona.

(5) Ne smatra se zahtjevom za pristup informacijama traženje uvida u cjelokupni spis predmeta, objašnjenja ili uputa vezanih uz ostvarivanje nekog prava ili izvršavanje obveze, izrade analize ili tumačenja nekog propisa, kao ni stvaranje nove informacije.

Naknada za pristup informacijama

Članak 19.

(1) Na pristup informacijama u postupcima pred tijelima javne vlasti ne plaćaju se upravne i sudske pristojbe.

(2) Tijelo javne vlasti ima pravo tražiti od korisnika naknadu stvarnih materijalnih troškova koji nastanu pružanjem informacije, sukladno članku 17. ovog Zakona, kao i na naknadu troškova dostave tražene informacije. Na zahtjev korisnika tijelo javne vlasti dužno je dostaviti način izračuna naknade.

(3) Kriterije za određivanje visine naknade i način naplate naknade iz stavka 2. ovog članka, propisat će Povjerenik.

(4) Prihodi od naknada ostvarenih na temelju stavka 2. ovog članka, prihodi su tijela javne vlasti.

Rokovi

Članak 20.

(1) Na temelju zahtjeva za pristup informaciji tijelo javne vlasti će odlučiti najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

(2) U slučaju nepotpunog ili nerazumljivog zahtjeva tijelo javne vlasti će bez odgode pozvati podnositelja zahtjeva da ga ispravi u roku od pet dana od dana zaprimanja poziva za ispravak. Ako podnositelj zahtjeva ne ispravi zahtjev na odgovarajući način, a na temelju dostavljenog se ne može sa sigurnošću utvrditi o kojoj se traženoj informaciji radi, tijelo javne vlasti odbacit će zahtjev rješenjem.

Ustupanje zahtjeva

Članak 21.

(1) Ako tijelo javne vlasti ne posjeduje informaciju, a ima saznanja o tijelu koje je posjeduje, dužno je, bez odgode, a najkasnije u roku od osam dana od zaprimanja zahtjeva, ustupiti zahtjev tome tijelu, a o čemu će obavijestiti podnositelja. Rokovi ostvarivanja prava na pristup informaciji računaju se od dana kada je nadležno tijelo javne vlasti zaprimilo ustupljeni zahtjev.

(2) Ako tijelo javne vlasti zaprimi zahtjev za pristup informaciji iz članka 15. stavka 2. točke 1. ovog Zakona, a nije njezin vlasnik, dužno je bez odgode, a najkasnije u roku od osam dana od zaprimanja zahtjeva, ustupiti zahtjev vlasniku informacije, o čemu će obavijestiti podnositelja.

(3) Ako tijelo javne vlasti zaprimi zahtjev za pristup međunarodnoj informaciji, dužno je bez odgode, a najkasnije u roku od osam dana od zaprimanja zahtjeva, ustupiti isti vlasniku informacije, o čemu će obavijestiti podnositelja. Iznimno, tijelo javne vlasti postupit će po zaprimljenom zahtjevu za pristup

međunarodnoj informaciji, ako je iz same informacije nedvojbeno vidljivo da je ona namijenjena neposrednoj objavi.

Produženje rokova

Članak 22.

(1) Rokovi za ostvarivanje prava na pristup informaciji mogu se produžiti za 15 dana, računajući od dana kad je tijelo javne vlasti trebalo odlučiti o zahtjevu za pristup informaciji:

- 1) ako se informacija mora tražiti izvan sjedišta tijela javne vlasti,
- 2) ako se jednim zahtjevom traži veći broj različitih informacija,
- 3) ako je to nužno da bi se osigurala potpunost i točnost tražene informacije,
- 4) ako je dužno provesti test razmjernosti i javnog interesa, sukladno odredbama ovog Zakona.

(2) O produženju rokova tijelo javne vlasti će bez odgode, a najkasnije u roku od osam dana, od dana zaprimanja urednog zahtjeva obavijestiti podnositelja zahtjeva i navesti razloge zbog kojih je taj rok produžen.

Rješavanje o zahtjevu

Članak 23.

(1) Tijelo javne vlasti ne donosi rješenje o zahtjevu:

- 1) kad korisniku omogućuje pristup traženoj informaciji,
- 2) kad obavještava korisnika da je istu informaciju već dobio, a nije protekao rok od 90 dana od podnošenja prethodnog zahtjeva,
- 3) kad obavještava korisnika da je informacija javno objavljena,
- 4) kad obavještava korisnika da mu je kao stranki u postupku dostupnost informacija iz sudskih, upravnih i drugih na zakonu utemeljenih postupaka propisom utvrđena,
- 5) kad obavještava korisnika da za informaciju postoji obveza zaštite odnosno čuvanja njezine tajnosti, sukladno članku 1. stavku 4. i 5. ovog Zakona.

6) kad obavještava korisnika da se podnesak ne smatra zahtjevom u smislu članka 18. stavka 5. ovoga Zakona, pri čemu je dužno uputiti korisnika na način ostvarivanja njegova traženja.

(2) O postojanju razloga koji su utvrđeni stavkom 1. točkom 2., 3., 4. i 5. ovog članka tijelo javne vlasti obvezno je, bez odgode, obavijestiti podnositelja zahtjeva pisanim putem.

(3) Tijelo javne vlasti donosi rješenje kad korisniku omogućuje pristup traženoj informaciji, primjenom odredbe članka 16. stavka 1. ovog Zakona.

(4) Tijelo javne vlasti rješenjem će odbaciti zahtjev ako ne posjeduje informaciju te nema saznanja gdje se informacija nalazi.

(5) Tijelo javne vlasti rješenjem će odbiti zahtjev:

1) ako se ispune uvjeti propisani u članku 15. stavku 1. ovog Zakona,

2) ako se ispune uvjeti propisani u članku 15. stavcima 2., 3. i 4., a u vezi s člankom 16. stavkom 1. ovog Zakona,

3) ako utvrdi da nema osnove za dopunu ili ispravak dane informacije iz članka 24. ovog Zakona,

4) ako se traži informacija koja se ne smatra informacijom u smislu članka 5. stavka 1. točke 3. ovog Zakona.

5) ako jedan ili više međusobno povezanih podnositelja putem jednog ili više funkcionalno povezanih zahtjeva očito zloupotrebljava pravo na pristup informacijama, a osobito kada zbog učestalih zahtjeva za dostavu istih ili istovrsnih informacija ili zahtjeva kojima se traži velik broj informacija dolazi do opterećivanja rada i redovitog funkcioniranja tijela javne vlasti.

Dopuna i ispravak informacije

Članak 24.

(1) Ako korisnik smatra da informacija pružena na temelju zahtjeva nije točna ili potpuna, može zahtijevati njezin ispravak, odnosno dopunu u roku od 15 dana od dana dobivanja informacije.

(2) Tijelo javne vlasti obvezno je odlučiti o zahtjevu za dopunu, odnosno ispravak informacije u roku od 15 dana od dana zaprimanja zahtjeva, sukladno odredbama članka 23. ovog Zakona.

Žalba

Članak 25.

(1) Protiv rješenja tijela javne vlasti može se izjaviti žalba Povjereniku u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

(2) Žalba se može izjaviti i kad tijelo javne vlasti, u propisanom roku, ne odluči o zahtjevu podnositelja.

(3) Povjerenik je dužan rješenje o žalbi donijeti i dostaviti stranki, putem prvostupanjskog tijela, najkasnije u roku od 30 dana od dana predaje uredne žalbe.

(4) Tijela javne vlasti dužna su Povjereniku u postupku po žalbi protiv rješenja o ograničenju informacija iz članka 15. stavka 2. i 3. ovog Zakona, omogućiti uvid u informacije koje su predmet postupka. Za informacije iz članka 15. stavka 2. točke 1. ovog Zakona, Povjerenik će zatražiti mišljenje Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost, sukladno zakonu kojim se uređuje tajnost podataka.

(5) Kad Povjerenik u postupku rješavanja po žalbi treba ispitati pravilnost provedenog testa razmjernosti i javnog interesa, odnosno provesti test razmjernosti i javnog interesa, rješenje o žalbi dužan je donijeti i dostaviti stranci, putem prvostupanjskog tijela, najkasnije u roku od 60 dana od dana predaje uredne žalbe.

(6) Kad Povjerenik, za informacije iz članka 15. stavka 2. točke 1. ovog Zakona, traži mišljenje Ureda vijeća za nacionalnu sigurnost, dužan je rješenje donijeti i dostaviti stranki, putem prvostupanjskog tijela, najkasnije u roku od 90 dana od dana predaje uredne žalbe.

(7) Kad utvrdi da je žalba osnovana, Povjerenik će rješenjem naložiti tijelu javne vlasti da korisniku omogući pristup traženoj informaciji, odnosno da odluči o zahtjevu korisnika te odrediti primjeren rok u kojem je dužno to učiniti.

(8) Smatrat će se da je tijelo javne vlasti onemogućilo ili ograničilo pristup informacijama korisniku ako ne postupi po odluci Povjerenika iz stavka 7. ovoga članka ili to ne učini u roku koji je odredio Povjerenik.

Upravni spor

Članak 26.

(1) Protiv rješenja Povjerenika žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske. Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana. Tužba ima odgodni učinak ako je rješenjem omogućen pristup informaciji.

(2) Upravni spor protiv rješenja iz stavka 1. ovog članka može pokrenuti i tijelo javne vlasti koje je donijelo prvostupanjsko rješenje.

(3) U postupku po tužbi, tijela javne vlasti dužna su Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske omogućiti uvid u informacije iz članka 15. stavaka 2., 3. i 4. ovog Zakona, koje su predmet postupka.

VI. PONOVDNA UPORABA INFORMACIJA

Pravo na ponovnu uporabu informacija

Članak 27.

(1) Svaki korisnik ima pravo na ponovnu uporabu informacija u komercijalne ili nekomercijalne svrhe, u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(2) U svrhu ponovne uporabe tijela javne vlasti nemaju obvezu informaciju izraditi, prilagođavati ili izdvajati dijelove informacija ako to zahtijeva nerazmjeran utrošak vremena ili sredstava, niti se od tijela javne vlasti može zahtijevati da nastavi ažurirati, nadograđivati i pohranjivati informacije u svrhu ponovne uporabe.

(3) Na pitanja koja nisu posebno uređena ovom glavom primjenjuju se na odgovarajući način ostale odredbe ovoga Zakona.

Praktična rješenja za ponovnu uporabu informacija

Članak 28.

(1) U svrhu poticanja i olakšavanja ponovne uporabe informacija tijela javne vlasti dužna su na lako pretraživ način objaviti informacije dostupne za ponovnu uporabu, zajedno s metapodacima, u strojno čitljivom i otvorenom obliku, u skladu s otvorenim standardima.

(2) Preko portala otvorenih podataka koji vodi i održava Digitalni informacijsko-dokumentacijski ured Vlade Republike Hrvatske osigurava se popis informacija dostupnih za ponovnu uporabu zajedno s metapodacima, koji su objavljeni u skladu sa stavkom 1. ovoga članka.

(3) Odredba stavka 2. ovoga članka ne isključuje uspostavljanje i održavanje posebnih portala kojima se omogućava ponovna uporaba posebnih vrsta informacija, osobito kada se radi o knjižnicama, muzejima i arhivima.

(4) U svrhu poticanja i olakšavanja ponovne uporabe informacija knjižnice, uključujući knjižnice ustanova visokog obrazovanja, muzeji i arhivi dužni su na način propisan u stavku 1. ovog članka objaviti informacije na kojima imaju prava intelektualnog vlasništva.

(5) Kada je to moguće i prikladno, omogućit će se međujezično traženje dokumenata.

Zahtjev za ponovnu uporabu informacija

Članak 29.

(1) U zahtjevu za ponovnu uporabu informacija podnositelj zahtjeva mora, osim podataka iz članka 18. stavka 3. ovoga Zakona, navesti informacije koje želi ponovno upotrijebiti, oblik i način na koji želi primiti sadržaj traženih informacija, kao i svrhu korištenja informacija (komercijalna ili nekomercijalna svrha).

(2) Tijelo javne vlasti odlučit će o zahtjevu za ponovnu uporabu informacija rješenjem u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva. Rješenje obvezno sadrži vrstu dozvole kojom se utvrđuju uvjeti uporabe te visinu i način izračuna troškova.

(3) Tijelo javne vlasti postupat će po zahtjevu za ponovnu uporabu informacija putem sredstava elektroničke komunikacije, kad god je to moguće i prikladno.

Članak 30.

(1) Tijelo javne vlasti rješenjem će odbiti zahtjev za ponovnu uporabu informacija ako se zahtjev odnosi na:

- 1) informacije iz članka 15. stavaka 1., 2., 3. i 4. ovoga Zakona,**
- 2) povjerljive statističke informacije, sukladno zakonu,**
- 3) informacije za koje korisnik treba dokazati postojanje pravnog interesa,**
- 4) dijelove informacije koji sadrže samo logotipe, grbove ili oznake,**
- 5) informacije koje su u posjedu tijela koja pružaju javne usluge radija, televizije i elektroničkih medija,**
- 6) informacije koje su u posjedu obrazovnih i znanstvenoistraživačkih ustanova, uključujući organizacije osnovane u svrhu prijenosa rezultata istraživanja, škole i ustanove visokog obrazovanja, osim knjižnica ustanova visokog obrazovanja,**
- 7) informacije koje posjeduju ustanove u kulturi, osim knjižnica, muzeja i arhiva,**
- 8) informacije koje se ne prikupljaju u svrhu obavljanja javnog posla.**

(2) Protiv rješenja o ponovnoj uporabi informacija može se izjaviti žalba Povjereniku u roku od 15 dana od dana dostave rješenja. Protiv rješenja Povjerenika žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(3) Ako tijelo javne vlasti odbije zahtjev za ponovnu uporabu zbog zaštite prava intelektualnog vlasništva, dužno je obavijestiti podnositelja o nositelju prava intelektualnog vlasništva, ako je poznat, odnosno o nositelju licencije od kojeg je tijelo javne vlasti dobilo odnosnu informaciju.

Uvjeti za ponovnu uporabu informacija

Članak 31.

(1) Tijelo javne vlasti korisniku daje podatke za ponovnu uporabu bez ograničenja, za slobodnu uporabu i u otvorenom formatu.

(2) U opravdanim slučajevima tijelo javne vlasti može odrediti uvjete za ponovnu uporabu. U slučaju određivanja uvjeta za ponovnu uporabu njihov sadržaj i primjena ne smiju neopravdano ograničavati mogućnost ponovne uporabe, niti se smiju koristiti kako bi se ograničilo tržišno natjecanje.

(3) Uvjeti za ponovnu uporabu informacija ne smiju biti diskriminirajući za iste ili slične vrste informacija, odnosno za komercijalnu ili nekomercijalnu uporabu.

(4) Na tijelo javne vlasti koje ponovno koristi svoje informacije kao osnovu za komercijalne aktivnosti koje ne spadaju u djelokrug njegovih javnih poslova primjenjuju se isti uvjeti kao za druge korisnike.

(5) Vrste i sadržaj dozvola kojima se utvrđuju uvjeti ponovne uporabe, u skladu sa standardnim otvorenim dozvolama, pravilnikom uređuje ministar nadležan za poslove uprave.

(6) Tijelo javne vlasti dužno je na svojoj internetskoj stranici objaviti dozvole kojima se određuju uvjeti ponovne uporabe ili poveznice na takve dozvole, u skladu sa standardnim otvorenim dozvolama.

Naknada za ponovnu uporabu informacija

Članak 32.

(1) Tijelo javne vlasti ne naplaćuje naknadu za ponovnu uporabu informacija kad informacije objavljuje na službenim internetskim stranicama.

(2) Tijelo javne vlasti može korisniku naplatiti stvarne materijalne troškove ponovne uporabe informacija nastale zbog reprodukcije, davanja na uporabu i dostave informacija, u skladu s kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovoga Zakona.

(3) Iznimno, tijelo javne vlasti može korisniku naplatiti troškove uz troškove iz stavka 2. ovoga članka ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

1) tijelo javne vlasti pretežito se financira iz vlastitih prihoda ili

2) korisnik zahtijeva informacije kojima tijelo javne vlasti osigurava odgovarajuće prihode kojim pokriva troškove njihova prikupljanja, izrade, reprodukcije i objave.

(4) U slučajevima iz stavka 3. ovoga članka tijelo javne vlasti odredit će naknadu za ponovnu uporabu u skladu s objektivnim, jasnim i provjerljivim kriterijima za izračun troškova ponovne uporabe informacija koje utvrđuje uredbom Vlada Republike Hrvatske. Troškovi se izračunavaju u skladu s računovodstvenim pravilima koja se primjenjuju na dotična tijela javne vlasti.

(5) Ukupan godišnji prihod tijela javne vlasti iz stavka 3. ovoga članka ostvaren po osnovi naknade troškova temeljem stavka 4. ovoga članka ne smije prelaziti troškove prikupljanja, izrade, reprodukcije i pružanja informacije, uključujući razuman povrat ulaganja. Tijelo javne vlasti dužno je revidirati način izračuna naknade troškova na godišnjoj razini.

(6) Tijela javne vlasti dužna su na svojim internetskim stranicama informirati korisnike o kriterijima za naplatu troškova iz članka 19. stavka 3. ovoga Zakona, kriterijima i načinu izračuna troškova iz stavka 4. ovoga članka te o stvarno naplaćenom iznosu troškova ponovne uporabe informacija na godišnjoj razini.

Naknada za ponovnu uporabu informacija knjižnica, muzeja i arhiva

Članak 33.

(1) Knjižnice, uključujući knjižnice ustanova visokog obrazovanja, muzeji i arhivi mogu korisniku naplatiti trošak uz trošak iz članka 32. stavka 2. ovoga Zakona u skladu s objektivnim, jasnim i provjerljivim kriterijima za izračun troškova ponovne uporabe informacija. Troškovi se izračunavaju u skladu s računovodstvenim pravilima koja se primjenjuju na dotična tijela javne vlasti.

(2) Ukupni godišnji prihod knjižnica, uključujući knjižnice ustanova visokog obrazovanja, muzeja i arhiva ostvaren po osnovi naknade troškova temeljem stavka 1. ovoga članka ne smije prelaziti troškove prikupljanja, izrade, reprodukcije, širenja, očuvanja i prava na otpis, uključujući razuman povrat ulaganja. Tijelo javne vlasti dužno je revidirati način izračuna naknade troškova na godišnjoj razini.

(3) Knjižnice, uključujući knjižnice ustanova visokog obrazovanja, muzeji i arhivi dužni su na svojim internetskim stranicama informirati korisnike o kriterijima za naplatu troškova iz članka 19. stavka 3. ovoga Zakona i kriterijima o načinu izračuna troškova iz stavka 1. ovoga članka te o stvarno naplaćenom iznosu troškova ponovne uporabe informacija na godišnjoj razini.

Zabrana diskriminacije i isključiva prava

Članak 34.

(1) Ponovna uporaba informacija dopuštena je i dostupna svim podnositeljima zahtjeva uz istu naknadu i pod istim uvjetima. Broj podnositelja zahtjeva kojima tijelo odobrava pravo na ponovnu uporabu informacija nije ograničen. Tijelo ne može ugovorom ili drugim sporazumom ili odlukom odobriti podnositelju zahtjeva takvu ponovnu uporabu informacija koja bi spriječila ponovnu uporabu tih informacija od strane drugih korisnika.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, tijelo javne vlasti može odobriti isključivo pravo na ponovnu uporabu informacija ako je to prijeko potrebno za pružanje javne usluge ili drugih usluga u javnom interesu. Opravdanost razloga za odobrenje takvog isključivog prava podliježe redovitoj provjeri Povjerenika i provjerava se najmanje svake tri godine, osim kad se radi o digitalizaciji informacija u području kulture.

(3) Povjerenik vodi javno dostupnu evidenciju o svim odobrenim isključivim pravima. Odluke ili ugovori kojima se odobrava isključivo pravo na ponovnu uporabu informacija dostavljaju se Povjereniku u roku od 15 dana od dana donošenja, odnosno sklapanja ugovora.

(4) Kada se isključivo pravo na ponovnu uporabu povjerava u svrhu digitalizacije informacija u području kulture, vrijeme na koje se sklapa ugovor u pravilu ne smije prijeći 10 godina. Ako se ugovor sklapa na vrijeme dulje od 10 godina, opravdanost razloga za dodjelu isključivog prava i

produljenje vremenskog važenja ugovora Povjerenik razmatra u jedanaestoj godini te zatim svakih sedam godina.

(5) U slučaju isključivog prava iz stavka 4. ovoga članka ugovorom se obvezno mora predvidjeti osiguravanje besplatnog primjerka digitaliziranih informacija iz područja kulture, a koji je dostupan za ponovnu uporabu nakon isteka vremena na koje je dodijeljeno isključivo pravo.

(6) Važeći ugovori i odluke o isključivim pravima, osim ako se odnose na digitalizaciju informacija u području kulture, moraju se objaviti na internetskim stranicama tijela javne vlasti po stupanju na snagu ovoga Zakona.

(7) Sadržaj i način vođenja evidencije isključivih prava za ponovnu uporabu iz stavka 4. ovoga članka propisat će pravilnikom ministar nadležan za poslove uprave.

VII. POVJERENIK ZA INFORMIRANJE

Povjerenik za informiranje

Članak 35.

(1) Povjerenik štiti, prati i promiče pravo na pristup informacijama i pravo na ponovnu uporabu informacija.

(2) Povjerenik ne može biti pozvan na odgovornost, pritvoren ili kažnjen za izraženo mišljenje i poduzete radnje u okviru svog djelokruga rada, osim ako se radi o kršenju zakona od strane Povjerenika koje predstavlja kazneno djelo.

(3) Povjerenik:

– obavlja poslove drugostupanjskog tijela u rješavanju žalbi o ostvarivanju prava na pristup informacijama i prava na ponovnu uporabu informacija;

– obavlja nadzor i provodi inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona;

– prati provedbu ovoga Zakona i propisa kojima se uređuje pravo na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija te izvješćuje javnost o njihovoj provedbi;

– predlaže tijelima javne vlasti poduzimanje mjera radi unapređivanja ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, uređenog ovim Zakonom;

– informira javnost o ostvarivanju prava korisnika na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija;

– predlaže mjere za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika za informiranje u tijelima javne vlasti i upoznavanje s njihovim obvezama u vezi s primjenom ovoga Zakona;

– inicira donošenje ili izmjene propisa radi provedbe i unapređenja prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija;

– podnosi Hrvatskome saboru izvješće o provedbi ovoga Zakona i druga izvješća kad ocijeni da je to potrebno;

- svake tri godine izvješćuje Europsku komisiju o dostupnosti informacija za ponovnu uporabu, a osobito o uvjetima korištenja, isključivim pravima, naplati troškova te postupanju po pravnim lijekovima. Izvješće se objavljuje na internetskoj stranici Povjerenika;
- sudjeluje u radu radnih tijela Hrvatskoga sabora i prisustvuje sjednicama Hrvatskoga sabora kad su na dnevnom redu pitanja iz njegova djelokruga;
- podnosi optužni prijedlog i izdaje prekršajni nalog za utvrđene prekršaje.

(4) Za pristup i rad s klasificiranim podacima Povjerenik i državni službenici u Uredu, moraju ispunjavati uvjete propisane posebnim zakonom, te su dužni čuvati, sukladno zakonu kojim se uređuje tajnost podataka, sve osobne i druge povjerljive podatke koje saznaju u obavljanju svojih dužnosti.

Izbor Povjerenika

Članak 36.

- (1) Povjerenika bira Hrvatski sabor na vrijeme od pet godina uz mogućnost ponovnog izbora.
- (2) Najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata Povjerenika, odnosno najkasnije 30 dana nakon prestanka dužnosti iz drugih razloga, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora objavljuje javni poziv za dostavu kandidatura za izbor Povjerenika.
- (3) Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora uz prethodno pribavljeno mišljenje Odbora za informiranje, informatizaciju i medije Hrvatskoga sabora, utvrđuje prijedlog najmanje dvaju kandidata za Povjerenika na temelju pristiglih prijava iz javnog poziva te ga upućuje Hrvatskom saboru.
- (4) Povjerenik je u svom radu samostalan i neovisan, te je za svoj rad odgovoran Hrvatskom saboru.

Uvjeti za izbor Povjerenika

Članak 37.

- (1) Za Povjerenika može biti izabrana osoba koja ispunjava sljedeće uvjete:
 - hrvatsko državljanstvo i prebivalište na području Republike Hrvatske,
 - završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij pravne ili društvene struke,
 - najmanje 10 godina radnog iskustva u struci,
 - istaknuti stručnjak s priznatim etičkim i profesionalnim ugledom i iskustvom iz područja zaštite i unapređenja ljudskih prava, slobode medija i razvoja demokracije,
 - koja nije osuđivana i protiv koje se ne vodi kazneni postupak za kaznena djela za koja se postupak pokreće po službenoj dužnosti,
 - koja nije član političke stranke.
- (2) Na Povjerenika se na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika.

(3) Povjerenik ima pravo na plaću u visini plaće potpredsjednika radnih tijela Hrvatskoga sabora.

Razrješenje Povjerenika

Članak 38.

(1) Hrvatski sabor razriješit će dužnosti Povjerenika prije isteka vremena na koje je izabran:

- ako to sam zatraži,
- ako nastupe okolnosti zbog kojih više ne ispunjava uvjete za izbor iz članka 37. ovog Zakona,
- ako je spriječen obavljati dužnost u razdoblju duljem od šest mjeseci,
- ako ne obavlja dužnost sukladno ovom Zakonu.

(2) Postupak za razrješenje Povjerenika pokreće Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora.

(3) Povjerenika razrješuje Hrvatski sabor uz prethodno mišljenje Odbora za informiranje, informatizaciju i medije Hrvatskoga sabora.

Ustroj Ureda povjerenika

Članak 39.

(1) Povjerenik ima Ured povjerenika, kao stručnu službu.

(2) U Uredu povjerenika ustrojavaju se unutarnje ustrojstvene jedinice za pojedina područja rada, u skladu s vrstom posla.

(3) Na zaposlene u Uredu povjerenika primjenjuju se odredbe Zakona o državnim službenicima.

(4) Povjerenik ima položaj čelnika tijela u odnosu na zaposlene u Uredu povjerenika.

(5) Unutarnje ustrojstvo Ureda povjerenika uređuje se Poslovníkom.

(6) Sjedište Ureda povjerenika je u Zagrebu.

(7) Sredstva za rad Ureda povjerenika osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske.

Poslovník Povjerenika i Pravilnik o unutarnjem redu

Članak 40.

(1) Povjerenik donosi Poslovník koji potvrđuje Hrvatski sabor. Poslovník se objavljuje u »Narodnim novinama«.

(2) Poslovníkom se uređuje unutarnje ustrojstvo, način rada Povjerenika, način planiranja i obavljanja poslova te druga pitanja od važnosti za obavljanje poslova Povjerenika.

(3) Povjerenik donosi Pravilnik o unutarnjem redu kojim se uređuje broj državnih službenika potrebnih za obavljanje poslova s naznakom njihovih osnovnih poslova i zadaća i stručnih uvjeta potrebnih za njihovo obavljanje, njihove ovlasti i odgovornosti te druga pitanja od značaja za rad Povjerenika.

VIII. NADZOR

Nadzor nad provedbom Zakona

Članak 41.

Nadzor nad provedbom ovog Zakona obavlja Povjerenik.

Inspekcijski nadzor

Članak 42.

(1) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovog Zakona obavljaju inspektori i drugi ovlaštene službenici Ureda povjerenika (u daljnjem tekstu: inspektori).

(2) Inspektori moraju ispunjavati sljedeće stručne uvjete: završen diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, pravne struke ili neke druge struke društvenog smjera, tri godine radnog iskustva na poslovima provedbe zakona ili nadzora nad provedbom zakona i drugih propisa i položen državni stručni ispit.

Članak 43.

Inspekcijski nadzor obavlja se povodom zaprimljenih predstavlki korisnika prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, na prijedlog treće strane ili po službenoj dužnosti.

Članak 44.

(1) Inspektor je samostalan u radu.

(2) Nitko ne smije korištenjem službenog položaja ili na drugi način onemogućavati ili ometati inspektora u obavljanju nadzora i poduzimanju mjera i radnji za koje je ovlašten.

Poslovi inspektora

Članak 45.

(1) U obavljanju inspekcijskog nadzora nad primjenom ovoga Zakona inspektori nadziru osobito:

- **objavljuje li tijelo javne vlasti informacije sukladno članku 10. stavku 1. ovoga Zakona;**
- **provodi li tijelo javne vlasti savjetovanje s javnošću sukladno članku 11. ovoga Zakona;**
- **osigurava li tijelo javne vlasti javnost rada sukladno članku 12. stavku 1. ovoga Zakona;**

- je li u tijelu javne vlasti određen službenik za informiranje i postupa li službenik za informiranje u skladu s ovlastima propisanim Zakonom;
- vodi li tijelo javne vlasti poseban službeni upisnik o zahtjevima, postupcima i odlukama o ostvarivanju prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija;
- pravilnost primjene odredbi Zakona povodom zahtjeva za pristup informacijama i zahtjeva za ponovnu uporabu informacija;
- poduzimanje ostalih radnji povodom zaprimljenih zahtjeva za pristup informacijama i zahtjeva za ponovnu uporabu;
- objavljuje li tijelo javne vlasti informacije o naplati troškova za pristup i ponovnu uporabu informacija te uvjete za ponovnu uporabu informacija;
- dostavlja li tijelo javne vlasti izvješće sukladno članku 60. ovoga Zakona.

(2) U obavljanju inspekcijskog nadzora, inspektori imaju pravo zahtijevati i dobiti od tijela javne vlasti sve informacije koje su predmet postupka, u skladu s ovim Zakonom.

(3) Predmetom inspekcijskog nadzora ne mogu biti informacije iz članka 1. stavka 4. i 5. ovog Zakona.

Način rada inspektora

Članak 46.

Inspekcijski nadzor provodi se kao:

1. neposredni inspekcijski nadzor, izravnim uvidom u podatke i dokumentaciju nadziranog tijela javne vlasti te uvjete i način rada nadziranog tijela javne vlasti;
2. posredni inspekcijski nadzor, izravnim uvidom u dostavljene podatke i dokumentaciju.

Članak 47.

(1) Inspektor je dužan o provedbi neposrednoga inspekcijskog nadzora obavijestiti čelnika tijela javne vlasti u kojem će se provesti inspekcijski nadzor (u daljnjem tekstu: čelnik nadziranog tijela), najkasnije tri dana prije početka nadzora.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, inspektor može obaviti inspekcijski nadzor bez prethodne najave u slučaju postojanja razloga za hitno postupanje.

(3) Čelnik nadziranog tijela javne vlasti dužan je omogućiti nesmetanu provedbu inspekcijskog nadzora, što uključuje osiguranje radnog prostora za provedbu nadzora, korištenje tehničkih pomagala, podataka i dokumentacije koji su predmet nadzora.

(4) Inspektor može po potrebi u okviru provedbe nadzora uzimati izjave čelnika nadziranih tijela javne vlasti ili drugih službenika.

Članak 48.

(1) Inspektor u provedbi posrednoga inspekcijskog nadzora ovlašten je pisano zatražiti dostavu dokumentacije te za dostavu iste odrediti primjereni rok.

(2) Čelnik nadziranog tijela javne vlasti ili druga ovlaštena osoba dužna je postupiti po traženju inspektora, kao i osigurati dostavu potpunih i točnih podataka, a u slučaju nemogućnosti postupanja, pisano, bez odgađanja, dostaviti očitovanje.

Članak 49.

(1) Nakon provedenoga inspekcijskog nadzora, inspektor sastavlja zapisnik o utvrđenim nezakonitostima, nepravilnostima i nedostacima.

(2) Zapisnik o inspekcijskom nadzoru iz stavka 1. ovog članka (u daljnjem tekstu: zapisnik) mora sadržavati:

- 1) činjenično stanje te povrede zakona i drugih propisa, nepravilnosti i nedostatke u radu,
- 2) ocjenu stanja,
- 3) mjere kojima se naređuje otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, te rok za izvršenje naređenih mjera,
- 4) prijedloge za uklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka u radu,
- 5) obvezu izvješćivanja inspektora o poduzetim mjerama,
- 6) pouku o pravu na prigovor.

(3) Inspektor je dužan, ovisno o prirodi naređenih mjera, odrediti primjeren rok za izvršenje istih.

(4) Ako se prilikom provedbe inspekcijskog nadzora ne utvrde nezakonitosti, nepravilnosti ili nedostaci u radu, o toj činjenici pisano će se obavijestiti čelnik nadziranog tijela javne vlasti.

Prava i dužnosti inspektora

Članak 50.

Inspektor zapisnikom može izreći sljedeće mjere:

- 1) narediti poduzimanje odgovarajućih mjera radi otklanjanja utvrđenih povreda ovog Zakona i drugih propisa, nepravilnosti i nedostataka u radu nadziranog tijela javne vlasti,
- 2) zabraniti obavljanje radnji koje su poduzimane protivno ovom Zakonu ili drugim propisima,
- 3) predložiti poduzimanje mjera u cilju otklanjanja nepravilnosti ili nedostataka u radu,
- 4) predložiti poduzimanje mjera sa ciljem unapređenja rada nadziranog tijela javne vlasti.

Članak 51.

(1) Zapisnik se dostavlja čelniku nadziranog tijela javne vlasti.

(2) Zapisnik se može dostaviti i tijelu kojem, na temelju propisa o ustrojstvu državne uprave, odnosno lokalne i područne (regionalne) samouprave, nadzirano tijelo neposredno odgovara za rad.

Prigovor na zapisnik

Članak 52.

(1) Protiv zapisnika čelnik nadziranog tijela javne vlasti može podnijeti prigovor u roku od osam dana od dana primitka zapisnika.

(2) Prigovorom se može pobijati zapisnik zbog:

1) nepotpuno ili pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene propisa i na temelju toga izrečene mjere,

2) prekoračenja ovlasti u provedbi inspeksijskog nadzora od strane inspektora.

(3) Povodom prigovora donosi se odluka o prigovoru na zapisnik (u daljnjem tekstu: odluka).

(4) Odluka iz stavka 3. ovog članka Zakona nije upravni akt.

Članak 53.

(1) Odluka se mora donijeti u roku od 30 dana od primitka prigovora.

(2) Prigovor odgađa obvezu postupanja po izrečenim mjerama do zaprimanja odluke.

Postupanje po prigovoru

Članak 54.

(1) Prigovor podnesen protiv zapisnika inspektora, iz razloga navedenih u članku 52. stavku 2. točki 1. ovog Zakona razmatra inspektor koji je obavio nadzor i izradio zapisnik. U slučaju osnovanosti prigovora inspektor će izmijeniti zapisnik u smislu navoda iz prigovora.

(2) Ako inspektor prigovor ocijeni u cijelosti ili djelomično neosnovanim, prigovor će, uz očitovanje, dostaviti Povjereniku na odlučivanje.

(3) Povjerenik će preispitati prigovor i očitovanje, te je ovlašten:

1) ukinuti ili izmijeniti izrečenu mjeru, ako su navodi iz prigovora osnovani,

2) odbiti prigovor.

Članak 55.

(1) O prigovoru na zapisnik podnesenom iz razloga propisanih člankom 52. stavkom 2. točkom 2. ovog Zakona odlučuje Povjerenik.

(2) U postupanju po prigovoru Povjerenik je ovlašten:

1) ukinuti izrečenu mjeru, ako je inspektor izrekao istu izvan zakonskih ovlasti,

2) odbiti prigovor.

Kontrola izvršenja mjera iz zapisnika

Članak 56.

- (1) Čelnik nadziranog tijela javne vlasti dužan je izvršiti izrečene mjere u roku koji je određen zapisnikom.
- (2) Čelnik nadziranog tijela javne vlasti dužan je u roku od 15 dana od isteka roka za poduzimanje zapisnikom izrečenih mjera dostaviti inspektor izvjješće i dokaze o izvršenju mjera.

Članak 57.

- (1) Kontrolu izvršenja izrečenih mjera inspektor obavlja u pravilu posredno, pribavljanjem izvješća i dokaza o provedbi mjera.
- (2) Kontrola izvršenja izrečenih mjera može se obaviti i neposrednim kontrolnim inspekcijskim nadzorom, ako to zahtijeva priroda radnji koje se u izvršenju mjera trebaju poduzeti, odnosno kada potrebu neposrednoga kontrolnog nadzora zbog nedostataka u izvješću utvrdi inspektor.

Članak 58.

Povjerenik je obvezan u slučaju neizvršenja mjere od strane nadziranog tijela javne vlasti, izrečene radi uklanjanja nezakonitosti, izvijestiti:

- 1) Vladu Republike Hrvatske, ako mjere nisu izvršene od strane središnjih tijela državne uprave čiji čelnik neposredno odgovara Vladi Republike Hrvatske,
- 2) središnje tijelo državne uprave koje provodi nadzor nad radom državne upravne organizacije, sukladno zakonu,
- 3) središnje tijelo državne uprave nadležno za sustav i ustrojstvo državne uprave, lokalne i područne (regionalne) samouprave, ako mjere nisu izvršene od strane ureda državne uprave u županiji, odnosno tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- 4) osnivača tijela javne vlasti.

Postupanje po predstavkama

Članak 59.

- (1) Inspektori postupaju po predstavkama na rad tijela javne vlasti vezano uz primjenu ovog Zakona.
- (2) Inspektor je dužan razmotriti podnesenu predstavku.
- (3) Ako po razmatranju predstavke inspektor ocijeni navode iznesene u predavci osnovanim, uz traženje izvješća ovlašten je uputiti upozorenje radi hitnog uklanjanja mogućih nezakonitosti.
- (4) Ako se u postupanju po predavci utvrdi da su činjenice izložene u predavci točne, a otklanjanje nezakonitosti ili nepravilnosti zahtijeva izricanje mjere, inspektor će po službenoj dužnosti provesti inspekcijski nadzor, na način i sukladno ovlastima iz ovog Zakona.
- (5) Inspektor je dužan pisanim putem obavijestiti podnositelja predstavke o utvrđenim činjenicama, odnosno poduzetim mjerama povodom predstavke. Obavijest nije upravni akt.

IX. IZVJEŠĆIVANJE

Izvešća

Članak 60.

- (1) Sva tijela javne vlasti dužna su surađivati s Povjerenikom.
- (2) Tijela javne vlasti dužna su Povjereniku dostaviti izvješće o provedbi ovog Zakona za prethodnu godinu najkasnije do 31. siječnja tekuće godine.
- (3) Povjerenik do 31. prosinca tekuće godine određuje i na internetskim stanicama Povjerenika objavljuje sadržaj izvješća iz stavka 2. ovoga članka i način njegove dostave.**
- (4) Povjerenik podnosi Hrvatskome saboru izvješće o provedbi ovoga Zakona najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.**
- (5) Sastavni dio izvješća iz stavka 4. ovoga članka čine analiza i ocjena ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovne uporabe informacija u tijelima javne vlasti, podaci i analize o žalbenim predmetima, inspeksijskom nadzoru i počinjenim prekršajima zbog povrede prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, te prijedlozi za otklanjanje nedostataka i nepravilnosti.**

X. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 61.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 5000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u tijelu javne vlasti koja ne postupi u skladu s odlukom Povjerenika iz članka 25. stavka 7. ovoga Zakona ili ne postupi u roku koji je određen odlukom Povjerenika.
- (2) Novčanom kaznom od 5000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba koja ošteti, uništi, sakrije ili na drugi način učini nedostupnim dokument koji sadrži informaciju u namjeri da onemogući ostvarivanje prava na pristup informacijama.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 1000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se fizička osoba, odnosno novčanom kaznom od 2000,00 do 100.000,00 kuna pravna osoba koja upotrijebi informacije protivno objavljenim uvjetima za ponovnu uporabu informacija iz članka 31. ovoga Zakona.

Članak 62.

Novčanom kaznom u iznosu od 2000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u tijelu javne vlasti ako:

- 1) ne postupi po nalogu Povjerenika,
- 2) ne omogući Povjereniku uvid u informacije koje su predmet postupka, ne dostavi tražene podatke ili dostavi nepotpune odnosno netočne podatke,
- 3) onemogući inspektoru nesmetano obavljanje nadzora,
- 4) u zapisniku određenom roku ne otkloni nezakonitosti, nepravilnosti i nedostatke utvrđene zapisnikom.

Potpuno ispunjenje obveze

Članak 63.

Tijelo javne vlasti obvezno je korisniku omogućiti ostvarivanje prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija i osim izricanja prekršajnih sankcija, u slučaju utvrđene odgovornosti na temelju neopravdane uskrate ili ograničenja ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija.

XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 64.

(1) Pravilnike iz članka 10. stavka 3., članka 14. i članka 34. stavka 3. ovog Zakona ministar nadležan za poslove opće uprave donijet će najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(2) Povjerenik će utvrditi kriterije za određivanje visine naknade iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona u roku od 90 dana od dana izbora Povjerenika.

Članak 65.

Tijela javne vlasti osigurat će organizacijske, materijalne, tehničke i druge uvjete za provođenje odredbi ovog Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 66.

(1) Agencija za zaštitu osobnih podataka obavljat će poslove neovisnog državnog tijela za zaštitu prava na pristup informacijama do izbora Povjerenika za informiranje.

(2) Danom izbora Povjerenika, Ured povjerenika preuzet će poslove i zaposlenike Odjela za pravo na pristup informacijama Agencije za zaštitu osobnih podataka, opremu, pismohranu i drugu dokumentaciju, sredstva za rad, financijska sredstva, prava i obveze, razmjerno preuzetim poslovima.

Izbor Povjerenika

Članak 67.

U roku od osam dana od stupanja na snagu ovog Zakona Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav pokrenut će postupak izbora Povjerenika.

Članak 68.

(1) Povjerenik će najkasnije u roku od 60 dana od dana izbora podnijeti na potvrdu Hrvatskome saboru Poslovnik izrađen na temelju odredaba ovoga Zakona i posebnog zakona kojima se uređuju pitanja iz nadležnosti Povjerenika.

(2) Povjerenik će donijeti Pravilnik o unutarnjem redu najkasnije u roku od 30 dana od stupanja na snagu Poslovnika iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 69.

(1) Postupci započeti do stupanja na snagu ovog Zakona nastaviti će se i dovršiti prema odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama (»Narodne novine«, br. 172/03., 144/10., 37/11. i 77/11.).

(2) Pravilnik o ustroju, sadržaju i načinu vođenja službenog upisnika o ostvarivanju prava na pristup informacijama (»Narodne novine«, br. 137/04.) ostaje na snazi do stupanja na snagu pravilnika iz članka 14. stavka 2. ovog Zakona.

(3) Kriteriji za određivanje visine naknade iz članka 19. stavka 2. Zakona o pravu na pristup informacijama (»Narodne novine«, br. 172/03., 144/10., 37/11. i 77/11.) ostaju na snazi do stupanja na snagu kriterija za određivanje visine naknade i načina naplate naknade iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona.

Članak 70.

Danom izbora Povjerenika zaposlenici Odjela za pravo na pristup informacijama Agencije za zaštitu osobnih podataka preuzimaju se u Ured povjerenika i nastavljaju obavljati poslove na kojima su zatečeni na dan stupanja na snagu ovog Zakona, zadržavaju pravo na plaću te druga prava iz radnog odnosa do donošenja rješenja o rasporedu na radna mjesta, sukladno stručnoj spremi, stručnom znanju, vještinama, sposobnostima, dotadašnjem radnom iskustvu i rezultatima u radu na temelju Pravilnika o unutarnjem redu Povjerenika.

Članak 71.

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o pravu na pristup informacijama (»Narodne novine«, br. 172/03., 144/10., 37/11. i 77/11.).

Članak 72.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O PRAVU NA PRISTUP INFORMACIJAMA
(„Narodne novine“, br. 85/15.)

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 30.

Ugovori i odluke o isključivim pravima koji su sklopljeni, odnosno doneseni i bili na snazi na dan stupanja na snagu ovog Zakona, a koji ne ispunjavaju uvjete iz članka 22. ovoga Zakona kojim se mijenja članak 34. stavak 2. Zakona, ostaju na snazi do isteka roka utvrđenog ugovorom, odnosno odlukom, a najdulje godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona i ne mogu se produžiti.

Ugovori i odluke o isključivim pravima u svrhu digitalizacije informacija u području kulture koji su sklopljeni i važeći na dan stupanja na snagu ovoga Zakona ostaju na snazi do isteka roka utvrđenog ugovorom, odnosno odlukom, a najdulje do 18. srpnja 2030.

Članak 31.

Ministar nadležan za poslove uprave donijet će pravilnike iz članka 6., 19. i 22. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Vlada Republike Hrvatske donijet će uredbu iz članka 20. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Stupanjem na snagu pravilnika iz članka 6. ovoga Zakona prestaje važiti Pravilnik o Središnjem katalogu službenih dokumenata Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 83/14.).

Povjerenik će najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona podnijeti na potvrdu Hrvatskome saboru Poslovnik usklađen s odredbama ovoga Zakona.

Članak 32.

Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti će se i dovršiti prema odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama (»Narodne novine«, br. 25/13.).

Članak 33.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.